

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa E. sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w W.
przeciwko P. S.A. w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 grudnia 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 21 lutego 2020 r., sygn. akt VII AGa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 7.500 (siedem tysięcy pięćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2019 r. Sąd Okręgowy w W. zasądził od pozwanego P. Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w likwidacji w W. kwotę 2 085 690 zł z odsetkami ustawowymi od 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, tytułem zwrotu nakładów, a w pozostałym zakresie oddalił powództwo i orzekł o kosztach postępowania.

Wyrokiem z dnia 21 lutego 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) uwzględnił częściowo apelację pozwanego, oddalając powództwo także co do kwoty 40.044 zł wraz z odsetkami, a w pozostałym zakresie oddalił apelację i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

U podstaw rozstrzygnięcia legło stwierdzenie, że powódka była uprawniona do żądania zwrotu nakładów poniesionych na przedmiot poddzierżawy, a zgłoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia był bezzasadny. Zwrot przedmiotu poddzierżawy nastąpił bowiem 30 kwietnia 2014 r., pozew został złożony 27 stycznia 2015 r. - a zatem przed upływem rocznego terminu przedawnienia (art. 677 w zw. z art. 694 k.c.). W ocenie Sądów obu instancji do zwrotu przedmiotu poddzierżawy nie doszło w dacie wygaśnięcia umowy między stronami (1 grudnia 2013 r.), a także zawarcia umowy poddzierżawy z kolejnym dzierżawcą, nie wstąpił on bowiem w miejsce pozwanego do umowy, a stanowisku pozwanego przeczy nie tylko treść protokołu zdawczo - odbiorczego, ale także porozumienia z dnia 7 marca 2014 r. zawartego między stronami, a nowym dzierżawcą Terminala R. C. spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, w którym ustalono termin wydania przedmiotu umowy na dzień 30 kwietnia 2014 r.

Od wyroku Sądu drugiej instancji skargę kasacyjną złożył pozwany. Wnosząc o jej przyjęcie do rozpoznania powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego wykładni art. 677 w zw. z art. 694 k.c. sprowadzającego się do odpowiedzi na pytanie, jak należy rozumieć chwilę zwrotu rzeczy o której mowa w art. 677 w zw. z art. 694 k.c. w sytuacji, gdy nastąpiło wygaśnięcie umowy poddzierżawy oraz zawarcie przez dotychczasowego poddzierżawcę nowej umowy poddzierżawy, z innym podmiotem poddzierżawiającym ten sam przedmiot poddzierżawy, przy jednoczesnym zapewnieniu dotychczas poddzierżawiającemu swobodnego dostępu i możliwości sprawdzenia przedmiotu poddzierżawy.

Powódka w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę jej przyjęcia do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej

doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżących, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia tych wymogów. Nie wykazuje bowiem, że w sprawie ujawniły się zagadnienia wykładnicze o problemowym czy precedensowym charakterze, których wyjaśnienie wymagałoby zaangażowania Sądu Najwyższego i sprzyjało rozwojowi prawa. Silnie kazuistyczny sposób ujęcia zagadnienia prawnego wskazuje, że nie ma ono charakteru syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie. Sprowadza się do kwestionowania prawidłowości stosowania przez Sąd Apelacyjny - w szczególnych okolicznościach

sprawy - art. 677 w zw. z art. 694 k.c. i przyjęcia, że żądanie dochodzone pozwem nie było przedawnione, przedmiot poddzierżawy został bowiem zwrócony w dacie sporządzenia protokołu zdawczo - odbiorczego (30 kwietnia 2014 r.), a nie wygaśnięcia umowy między stronami (1 grudnia 2013 r.).

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że pojęcie zwrotu rzeczy, jakim posługuje się art. 677 (poprzednio art. 397 k.z.) w zw. z art. 694 k.c. uznając je za zdarzenie wyznaczające początek biegu rocznego terminu przedawnienia - między innymi roszczenia o zwrot wartości nakładów - rozumiane musi być ściśle i w powiązaniu z celem, jakiemu służy, z uwzględnieniem możliwości przeprowadzenia przez strony rozliczeń i wzajemnych potrąceń. Termin przedawnienia - o którym mowa w art. 677 w zw. z art. 694 k.c. - rozpoczyna bieg od dnia rzeczywistego zwrotu rzeczy, a nie umówionego zwrotu, tak by umożliwić wydzierżawiającemu faktyczną możliwość zbadania jego stanu. Przez „zwrot rzeczy” rozumie się nie tylko faktyczne przeniesienie władztwa nad rzeczą, przez dzierżawcę na wydzierżawiającego, ale także inne - poza „wydaniem rzeczy” stany faktyczne gwarantujące pełną ochronę interesów stron, mogące stanowić podstawę początku terminu przedawnienia przewidzianego w art. 677 k.c. Zwrot rzeczy musi być czynnością jednoznaczną dla obu stron, z uwagi na krótki termin przedawnienia wzajemnych roszczeń. Jeżeli do zwrotu rzeczy w takim rozumieniu nie dojdzie, roszczenie o zwrot nakładów przedawnia się według zasad ogólnych (por. m.in. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 1962 r., II CR 709/62, OSNCP 1963, nr 7-8, poz. 172 i z dnia 25 lipca 1978 r., III CRN 98/78, OSNPG 1979, nr 2, poz. 10 oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1962 r., 2 CR 1025/61, OSNCP 1964, nr 1, poz. 13, z dnia 31 stycznia 1969 r., II CR 530/68, OSNCP 1969, nr 12, poz. 224, z dnia 6 listopada 1972 r., I CR 622/72, OSPiKA 1974, nr 2, poz. 29, z dnia 18 lutego 1987 r., II CR 10/87, niepubl., z dnia 24 października 2000 r., V CKN 131/00, niepubl., i z dnia 14 października 2015 r., V CSK 739/14, niepubl.). Bogactwo stanów faktycznych, implikujące niuansowanie oceny prawnej w zakresie przyjęcia, że doszło do zwrotu rzeczy w rozumieniu art. 677 w zw. z art. 694 k.c., w tego rodzaju sprawach przez sądy powszechne, nie stanowi problemu prawnego powstałego na tle konkretnych przepisów prawa, których rozstrzygnięcie niezbędne dla sprawy, stwarza realne

i poważne trudności, przekraczające poziom występujący zwykle w przypadku każdego procesu decyzyjnego sądu orzekającego w konkretnej sprawie.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015, poz. 1800 ze zm.).

jw